

Dossiernummer: Verslag kenmerk: dm 1984133

Project	Inlaatwerk Kromme Rijn, Wijk bij Duurstede
Datum	28 februari 2024
Tijd	19.30-21.30 uur
Locatie	Kerkelijk centrum 'De 'Open Hof Kerkstraatje 4 3961AV Wijk bij Duurstede

Algemeen

Belangrijkste doel van deze bijeenkomst is de conceptbeoordeling van de drie kansrijke alternatieven te bespreken, de reactie van de klankbordgroep hierop en terugkoppelen actiepunten naar aanleiding van het vorige overleg.

Na een welkomstwoord door omgevingsmanager Jan-Willem volgt een kort voorstelrondje omdat een aantal mensen nieuw is in deze groep. Vervolgens geeft Jan-Willem een presentatie waarbij hij begint met een korte terugblik op wat onze opgave is, wat we tijdens het vorige overleg besproken hebben en vervolgens de conceptbeoordeling van de drie alternatieven.

Terugkoppelen acties vorig overleg

- Vanuit de klankbordgroep was de vraag of het Ruimtelijk kader op een aantal punten aangepast kon worden, met name leidend principe 4 verwijderen uit het rapport. Dit is gebeurd. Een link naar het actuele rapport op de projectpagina is naar iedereen toegestuurd.
- Op verzoek van de klankbordgroep is de afweging mbt variant 2 'Binnendijks Amerongerwetering' die in 2012 gemaakt is nogmaals kritisch tegen het licht gehouden. Met name of destijds een juiste afweging is geweest. Van de bevindingen is een notitie opgesteld. Conclusie is dat het waterschap blijft bij het standpunt dat de keuze voor variant 4A nog steeds de juiste is. Jan-Willem geeft een toelichting op de notitie waarbij de belangrijkste reden waarom deze variant afvalt is dat Rijkswaterstaat (RWS) heeft aangegeven dat de waterbeschikbaarheid bovenstrooms stuw Amerongen op het hoofdsysteem onvoldoende is om deze variant uit te voeren.

Vragen/opmerkingen vanuit de klankbordgroep

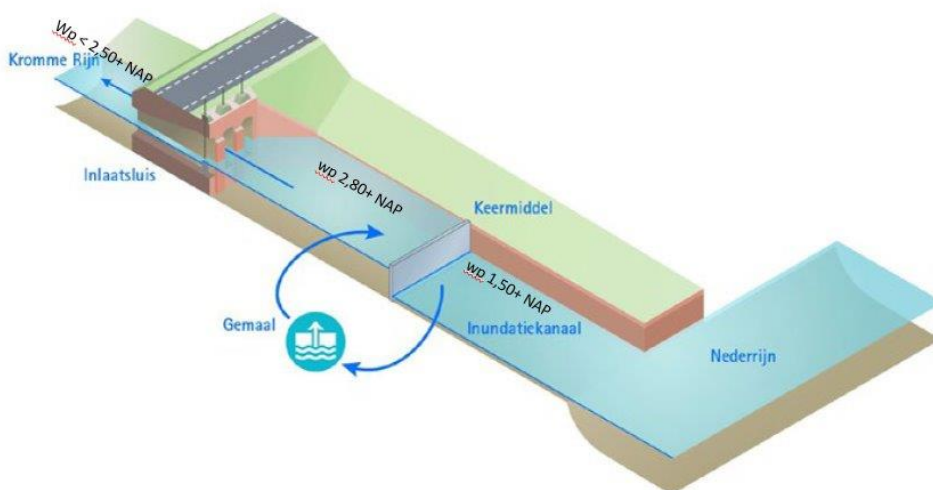
- Wordt het water voor het inlaatwerk in het Inundatiekanaal niet vanuit hetzelfde pand aangevoerd als variant 2 via de Amerongerwetering? *Jan-Willem: Dit is niet hetzelfde pand. In tijden van droogte worden de Bernardsluizen bij Tiel opengezet en hierdoor ontstaat er verbinding tussen de Waal en het Betuwepand (het pand waar het water vandaan komt voor de inlaat in het Inundatiekanaal). Het pand tussen de stuw Amerongen en Driel (variant 2) heeft deze verbinding niet.*
- Opgemerkt wordt dat de genoemde cultuurhistorische aantasting van de Amerongerwetering overdreven is. *Jan-Willem geeft aan dat bij deze ingreep toch echt flinke veranderingen aan de Amerongerwetering noodzakelijk zijn om de gewenste hoeveelheid water daar doorheen te leiden.*
- Aangegeven wordt dat de kostenonderbouwing ontbreekt in de notitie. *Jan-Willem geeft aan dat deze in de Haalbaarheidstudie te vinden is.*
- Is de uitbreiding van gemaal Caspargouw geen oplossing? *Jan-Willem: Caspargouw zorgt niet voor aanvoer op de bovenloop van de Kromme Rijn en is hierdoor geen complete oplossing voor onze opgave. Jan-Willem geeft aan, dat met de herbeschouwing van de haalbaarheidsstudie en de conclusie dat de keuze van variant 4a (gemaal bij Inundatiekanaal) nog steeds de juiste is, het waterschap geen aanleiding meer ziet om de eerdere besluiten te herzien.*

- Verslag vorige Klankbordgroep is naar iedereen gestuurd en akkoord bevonden. Het verslag wordt definitief vastgesteld.

Onze opgave

Tijdens de afgelopen droge zomers heeft het waterschap noodpompen moeten plaatsen om voldoende water via de Kromme Rijn, Utrecht en de te kunnen aanvoeren. Doordat het waterpeil in de Kromme Rijn bij extreem lage rivierwaterstand hoger is dan de Nederrijn en er een drempel in de sluis aanwezig is, is het niet mogelijk om het water onder vrij verval aan te kunnen voeren. Door de klimaatverandering komen extreem droge periodes steeds vaker voor. Vandaar dat het waterschap toe wil naar een permanente oplossing om de waterstanden in het Kromme Rijngebied, de stad Utrecht en de Vecht op peil te houden

Hieronder een afbeelding waarbij de toekomstige situatie in beeld is gebracht. Het peil 1.50 +NAP is nog niet eerder voorgekomen, maar verwacht wordt dat dit in de toekomst wel gaat gebeuren. De inlaat treedt in werking bij een peil van 2.80 +NAP.

Vragen/opmerkingen vanuit de klankbordgroep

- Wat is het minimaal toelaatbare peil op de Kromme Rijn? *Jan-Willem heeft dit nagevraagd: het minimaal toelaatbare peil is NAP + 2,50 m en het streefpeil is NAP + 2,80 m.*
- Op welk niveau NAP+ ligt de drempel van de Inundatiesluis? *Jan-Willem vraagt dit na. Antwoord wordt nog verstuurd.*

Wat hebben we de afgelopen maanden gedaan

We hebben aanvullende gesprekken met belanghebbenden gevoerd omdat het niet mogelijk was hen eerder te spreken. Ook hebben we natuuronderzoek uit laten voeren. Het rapport hiervan is nog niet definitief vastgesteld, maar duidelijk is dat er bevers (beverburchten en graverijen) en ijsvogels voorkomen.

We hebben de Nota Voorkeursalternatief grotendeels gereed. Hierin worden de alternatieven beoordeeld. Hoe dit in zijn werk gaat wordt zo uitgelegd. De aspecten kosten en duurzaamheid zijn nog niet geheel gereed. Jan-Willem geeft al wel aan dat de verschillen in kosten voor de alternatieven niet groot lijken. Ten tijde van de informatieavond die we in april gaan houden zijn alle gegevens bekend.

Jan-Willem merkt op dat we de klankbordgroep al in een vroeg stadium betrokken hebben bij onze plannen. Dit betekent dat er dan nog veel onzekerheden zijn en dat we pas vaak in een later stadium de definitieve plannen en berekeningen gereed hebben.

De drie kansrijke alternatieven

De basis voor het ontwikkelen van kansrijke alternatieven zijn de **technische bouwstenen**:

- Afsluitmiddel
- Gemaal
- Persleiding (en)
- Pompen

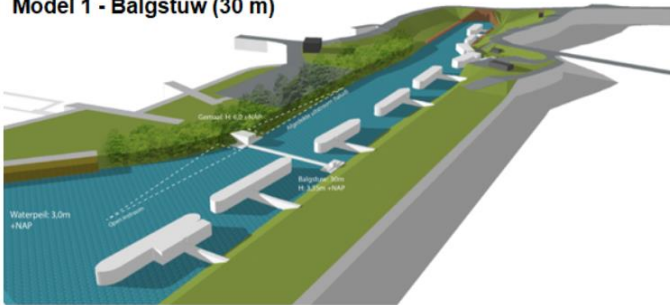
Het gemaal wordt buitendijks aangelegd. De pompen zijn tegen het onderlopen van water bestand. Het besturingssysteem wordt binnendijks aangelegd.

Om een beeld te kunnen vormen van hoe de technische bouwstenen eruitzien worden referentiebeelden Getoond.

Vanuit de klankbordgroep zijn tijdens de vorige bijeenkomst de voor- en nadelen drie kansrijke varianten benoemd o.a. bevaarbaarheid, bereikbaarheid woonboten/arken, geluid, zichtbaarheid. Deze onderdelen zijn ook beoordeeld voor ieder alternatief.

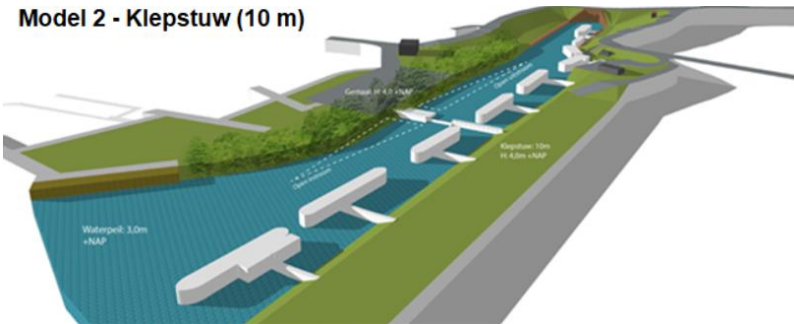
Jan-Willem geeft een toelichting bij de drie kansrijke alternatieven en laat per model referentiebeelden zien.

Model 1 - Balgstuw (30 m)

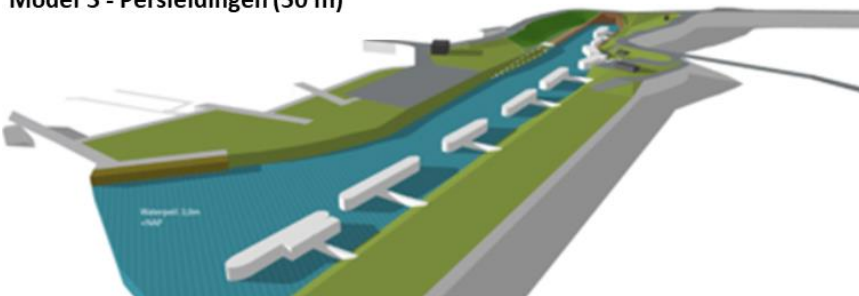
Het gemaal wordt aan de westzijde van het kanaal geheel in het talud aangelegd. Als locatie is gekozen voor het uiteinde van het rechte deel van het Inundatiekanaal op de knik naar het bredere deel. Als afsluitmiddel wordt gebruik gemaakt van een balgstuw. Deze sluit direct aan op het gemaal en overspant vervolgens het gehele Inundatiekanaal over een breedte van 30 m om aan de oostzijde aan te sluiten op een landhoofd tussen de woonboten in.

Model 2 - Klepstuw (10 m)

Bij dit alternatief is gekozen voor een gemaal gepositioneerd in het Inundatiekanaal. De positie van het gemaal is aan de westoever, tussen woonschip 3 en 4 vanaf de rivier. Als afsluitmiddel wordt voor dit alternatief een klepstuw toegepast, die direct aansluit op het gemaal. Hierbij wordt het water gestuurd met een klep, die in hoogte verstelbaar is. Hiermee kan het waterpeil gereguleerd worden. Wanneer de stuw niet in gebruik is, ligt deze geheel op de bodem. Een klepstuw kan maximaal een breedte van 10 meter overbruggen. Daardoor is het nodig om tussen de woonschepen nog een vaste wand aan te leggen die aansluit op de klepstuw.

Model 3 - Persleidingen (50 m)

Gemaal wordt op- of onder maaiveld niveau aangelegd aan de westzijde van het Inundatiekanaal, dicht bij de inundatiesluis aan het einde van de huidige damwand. Bij deze variant is geen peilscheiding nodig. De pompen in het gemaal worden direct aangesloten op één of twee persleidingen. Deze persleidingen gaan door de kering heen en komen uit in de kwelkom.

Vragen/opmerkingen vanuit de klankbordgroep

- Zijn de klepstuw en balgstuw uitwisselbaar voor wat betreft de locatie? *Jan-Willem: Ja dat klopt*
- Hoe groot is het oppervlak van het gemaal? *Jan-Willem: Dat hangt er erg vanaf wat je allemaal als onderdeel van het gemaal beschouwd. De betonnen bak met pompen is ongeveer 10m bij 12 m. Met de uitstroomkokers erbij neemt het een stuk meer oppervlakte in. Grotendeels zal dit allemaal ondergronds komen en is slechts een klein deel bovengronds zichtbaar. Bij gereed komen van het voorkeursalternatief zal een impressie gemaakt worden waarbij te zien is wat er zichtbaar is en wat onder de grond of onder water komt.*
- Wat is het gevolg als de balgstuw op de plek van de klepstuw aangelegd wordt? *Jan-Willem: Het grote voordeel van de balgstuw is dat het hele kanaal kan overspannen en dus weinig zichtbaar is. Dat voordeel is er alleen als het gemaal ook in de oever kan worden weggewerkt. Bij alternatief 2 ligt het gemaal meer in het Inundatiekanaal. Als we op die locatie kiezen voor het wegwerken van het gemaal in de oever lopen we tegen een aantal problemen aan. Ten eerste leidt dat tot verlies van een groot aantal parkeerplekken in de bouwfase en permanent voor een aantal parkeerplekken in de gebruiksfase (omdat het gemaal vrij moet blijven van geparkeerde auto's). Een ander belangrijk punt is dat in dat geval voor zowel de instroomopening als uitstroomopening de oever moet worden vergraven, terwijl dit voor locatie 1 alleen voor de uitstroomopening geldt.*
- Is het mogelijk om de persleiding tot aan de Nederrijn aan te leggen? *Jan-Willem: Dit kost veel meer energie. De aanlegkosten zullen ook aanzienlijk hoger zijn en de en de kosten van het gebruik vanwege het grotere energieverlies dus ook.*
- Algemene opmerking: Graag bij de uiteindelijke afweging duidelijk hoeveel de kosten per alternatief verschillen. *Jan-Willem: De exacte kosten zijn nog niet bekend, maar wordt straks wel in het rapport vermeld. De drie alternatieven liggen relatief dicht bij elkaar qua kosten. Van ieder alternatief worden zowel de bouwkosten als de kosten tijdens het gebruik in beeld gebracht.*
- Wanneer de persleiding als VKA wordt gekozen kan er dan nog samen met het sterke Lekdijk project Wijk bij Duurstede-Amerongen samengewerkt worden? *Jan-Willem: de projecten hebben uiteraard veelvuldig contact met elkaar. Het alternatief met de persleidingen zou een groot raakvlak betekenen met de dijkversterking. Het is wel duidelijk dat dit alternatief op het gebied van waterveiligheid zeer negatief scoort. Met name het feit dat de leiding een stuk parallel loopt met de dijk en deze vervolgens kruist dicht bij de huidige sluis is ongewenst.*

Beoordeling alternatieven

Om te komen tot een Voorkeursalternatief (VKA) beoordelen we drie kansrijke alternatieven. Hiervoor hebben we een afwegingskader opgesteld waarmee we elk alternatief op een aantal criteria beoordeeld hebben.

De alternatieven worden op de verschillende criteria's én ten op zichte van de referentiesituatie beoordeeld.

De referentiesituatie is de huidige situatie in tijden van droogte: inlaat onder vrij verval is niet meer mogelijk bij lage rivierafvoer. Inzet van noodpompen bij de inundatiesluis is noodzakelijk gemiddeld 2 tot 3 maanden per 2 jaar.

Beoordelingscriteria

Duurzaamheid

Ruimtelijke inpassing

Robuustheid en beheerbaarheid

Veiligheid

Omgevingsaspecten

Uitvoering

Kosten

Jan-Willem geeft een toelichting bij de conceptbeoordeling van alle criteria met uitzondering van de criteria 'Kosten' en 'Duurzaamheid' omdat deze nog niet geheel gereed zijn. Tot nu lijkt de balgstuw de meest duurzame variant te zijn en de klepstuw het minst duurzaam. In april is het rapport gereed.

Tijdens dit overleg gaat Jan-Willem dieper in op het beoordelingscriteria 'Omgevingsaspecten' en 'Ruimtelijk inpassing' van de drie kansrijke alternatieven omdat deze criteria voor de klankbordgroep het meest relevant zijn.

Aandachtspunten bij beoordeling van de Omgevingsaspecten

Jan-Willem geeft een toelichting hoe de scores tot stand gekomen zijn.

Uitzicht: De klepstuw scoort hierop het slechtste en is veel meer zichtbaar dan de andere twee alternatieven. Dat heeft te maken met het gemaal dat in het kanaal ligt, de klepstuw die slechts gedeeltelijk de breedte van het kanaal kan overbruggen en de noodzaak om aanvaarbeveiliging te realiseren. De balgstuw is in mindere mate zichtbaar.

Bevaarbaarheid: Bij alternatief 1 (gemaal met balgstuw) is uitvaren (tijdens inzet) voor de meeste woonschepen niet mogelijk. Dit is de reden dat deze variant op dit punt het slechtste scoort.

Geluid: Hoe verder het gemaal van bewoond gebied vandaan ligt, des te minder mensen geluidsoverlast ervaren. Voor alternatief 1 geldt dat deze door de ligging in de oever en op de punt bij de stadshaven relatief het verste af ligt van alles. Daarnaast wordt het pomphuis bij alternatief 1 in de grond aangelegd wat voor minder geluid zorgt. Uiteraard moet het waterschap in alle gevallen voldoen aan de geluidsnorm.

Hinder tijdens uitvoering: Voor alle alternatieven geldt dat er een bepaalde mate van hinder zal zijn tijdens de uitvoering. Bij de persleiding is de verwachting dat dit aanzienlijk is omdat het bij deze variant nodig is hele Inundatiekanaal te baggeren. Doordat we dieper moeten uitbaggeren dan de gebruikelijke diepte verwachten we dat oeverbescherming aangelegd moet worden om instabiliteit van de oevers te voorkomen.

Stroming/ waterbeweging: Bij alternatief 1 treedt een verbetering op omdat een groot aantal boten bij laagwater achter de stuw komen te liggen waardoor ze niet droogvallen en geen last hebben van voorbijvarende vrachtschepen. Daarnaast is de afstand van de uitstroom van het gemaal verder afgelegen van de woonschepen, zodat minder stroming nabij de boten wordt verwacht.

Vragen/opmerkingen vanuit de klankbordgroep

- Is de doorvaarbreedte bij de klepstuw voldoende voor het doorheen varen van de woonschepen? *Jan-Willem: ja, dit is breed genoeg. Hier is rekening mee gehouden.*
- Ontstaat er bij de klepstuw niet meer stroming omdat de breedte van het Inundatiekanaal beperkt wordt? *Jan-Willem: er is sprake van vernauwing, maar het doorstroom oppervlak is bij de inundatiesluis zelf ook beperkt. Het kan wel lokaal tot meer stroming leiden.*
- Bij het model van de persleiding: is het een optie om de leiding langer te maken waardoor het kanaal niet geheel gebaggerd hoeft te worden? *Jan-Willem: Hierbij moet afgewogen worden of de kosten van een langere leiding en de hogere gebruikskosten (meer stroomverbruik en onderhoud) goedkoper is dan het baggeren van het kanaal incl. oeverbescherming. Jan-Willem geeft aan dit na te vragen, maar acht de kans groot dat met kentallen van kosten en expert opinion zal blijken dat dit niet een reëel alternatief is.*
- Hoelang duurt de uitvoering? *Jan-Willem: de uitvoering zal ongeveer een half jaar tot een jaar duren.*
- Zorgen mbt het uitvaren: Kan er in geval van calamiteit uitgevaren worden? *Jan-Willem: In hett geval van calamiteiten kan altijd 24 uur per dag contact worden opgenomen met het waterschap via het reguliere telefoonnummer. Als de calamiteit zodanig is dat het gemaal moet worden stopgezet en de stuw naar beneden dan kan dat. In overige situaties is het echter niet zomaar mogelijk om het gemaal stop te zetten en de stuw naar beneden te halen. Dit heeft effect op een groot deel van het achterliggende watersysteem. Bij de verdere uitwerking van de plannen wil het waterschap samen met de betrokken woonbooteigenaren uitzoeken wat haalbaar is. Bijvoorbeeld door vroege waarschuwing af te geven dat de stuw in werking wordt gezet, zodat eigenaren daar op kunnen inspelen en te onderzoeken of een tijdelijke andere ligplaats een mogelijkheid is.*
- Opgemerkt wordt dat het voorbijvaren van schepen in de Nederrijn op een te hoge snelheid dan is toegestaan zorgt voor golven in het Inundatiekanaal. *Jan-Willem: dit ligt bij Rijkswaterstaat en niet bij het waterschap.*

Aandachtspunten bij beoordeling van de Ruimtelijke inpassing

Hierbij wordt beoordeeld in hoeverre een alternatief aansluit bij de drie leidende principes die zijn geformuleerd in het Ruimtelijk kader:

1. Inlaatwerk in relatie tot Unesco werelderfgoed.

Bij dit criterium wordt beoordeeld in hoeverre een alternatief negatieve effecten heeft op de waarden van het UNESCO werelderfgoed Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Het alternatief 2 met de klepstuw heeft hierin de meest uitgesproken negatieve impact door de ligging in het kanaal en de vele zichtbare elementen.

2. Passend in groene ontspannen sfeer havengebied.

Hiervoor geldt dat er geen grote verschillen zijn tussen de alternatieven.

3. Herkenbaar onderdeel watermanagement systeem

Ook voor dit criterium geldt dat er geen grote verschillen zijn tussen de alternatieven.

Vragen/opmerkingen vanuit de klankbordgroep

- Wat wordt bedoeld met herkenbaar watermanagement? *Jan-Willem: Het verhaal van de verschillende vormen van het waterbeheer dat je ziet. Bijv. de huidige inlaat die een verbinding is tussen de kwelkom en Kromme Rijn en het Inundatiekanaal. Jan-Willem merkt op dat dit onderdeel geen effect heeft op de beoordeling.*
- Is het nodig om bomen/struiken te verwijderen. Jan-Willem: ja, dat is bij ieder alternatief noodzakelijk tijdens de bouw. Grotendeels kan groenstructuur weer worden teruggebracht. Alleen ter plekke van het gemaal zelf niet. De precieze manier waarop dit kan worden teruggebracht is onderdeel van de planuitwerking.

Jan-Willem vraagt om een reactie van de klankbordgroep op de beoordeling.

Een deel van de klankbordgroep geeft de voorkeur aan locatie 1 met de balgstuw, maar er is ook een deel dat de voorkeur aan de persleiding geeft. De persleiding wordt vooral gewaardeerd door de woonschepen die vooraan het Inundatiekanaal (aan de kant van de Nederrijn) liggen en de mogelijkheid willen hebben om uit te varen.

Als laatste laat Jan-Willem voorbeelden zien van visvriendelijke pompen en een vislift. In principe is het niet nodig om een vispassage aan te leggen, omdat gedurende de periode waarin het gemaal in bedrijf zal zijn weinig vismigratie plaatsvindt. Echter is niet uit te sluiten dat in de toekomst het peil op de Nederrijn ook in het voorjaar of najaar zal uitzakken en de inzet van het gemaal nodig is. Bij het ontwerp wordt rekening gehouden om op een later moment alsnog een vispassage te integreren.

Planning

- De komende weken maken we de beoordeling compleet en komt er een geheel overzicht waarbij alle beoordelingsaspecten meegenomen zijn.
- Begin april wordt een nieuwsbrief verstuurd waarin het VKA bekendgemaakt wordt
- Op 22 april a.s. organiseren we een informatiebijeenkomst waarbij de directe omgeving van het projectgebied wordt uitgenodigd.
- Van 23 april tot en met 14 mei 2024 Informele consultatieronde. Hierbij heeft iedereen de mogelijkheid om een reactie in te dienen. De reacties worden beantwoord door het waterschap en gebundeld in een Nota van beantwoording. NB. de formele periode om een zienswijze in te dienen komt pas bij het doorlopen van de benodigde procedures.
- Vervolgens leggen we het definitieve VKA inclusief de Nota van beantwoording voor aan het Algemeen Bestuur van het waterschap. Hiermee is de verkenningsfase afgesloten en starten we met de planuitwerking.

2024-2025: Planuitwerkingsfase

In deze fase werken we het plan verder uit en doorlopen we de benodigde procedures, waaronder het projectbesluit en de afwijking van het bestemmingsplan/ vergunningen. Inschatting is dat de uitwerking van het plan een half jaar in beslag neemt en de procedures een jaar.

2026: Realisatiefase

We voeren het werk uit

Vervolg

De klankbordgroep wordt uitgenodigd voor de informatieavond op 22 april a.s.. Wanneer de uitwerking van de plannen gestart is nodigen we de klankbordgroep uit om mee te denken over de vormgeving en verdere inpassing van de bouwwerken.